

หัดจิตอย่างเดียว

หลวงปู่มั่น ฐริทัตตมหาเถระ

นิตยสารธรรมจักษุ ปีที่ ๘๒ ฉบับที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๐

ผู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนคัมภีร์วินัยมาก มีอุบายมากเป็นปริยายกว้างขวาง ครั้นมาปฏิบัติทางจิต จิตไม่ค่อยจะรวมง่าย ฉะนั้น ต้องให้เข้าใจว่า ความรู้ที่ได้ศึกษามาแล้ว ต้องเก็บใส่ตู้ใส่หีบไว้เสียก่อน ต้องมาหัดผู้รู้ คือ จิตนี้ หัดสติให้เป็นมหาสติ หัดปัญญาให้เป็นมหาปัญญา กำหนดรู้เท่ามหาสมมติ-มหานิยม อันเอาออกไปตั้งไว้ว่า อันนั้นเป็นอันนั้น เป็นวันคืนเดือนปี เป็นดินฟ้าอากาศกลางหาว ดาวนักขัตตฤกษ์ สารพัดสิ่งทั้งปวง อันเจ้าสังขารคืออาการจิต หากออกไปตั้งไว้บัญญัติไว้ว่าเขาเป็นนั่นเป็นนี่ จนรู้เท่าแล้ว เรียกว่า กำหนดรู้ทุกข์ สมุทัย เมื่อทำให้มาก เจริญให้มาก รู้เท่าเอาทันแล้ว จิตก็จะรวมลงได้ เมื่อกำหนดอยู่ก็ชื่อว่าเจริญมรรค หากมรรคพอแล้ว นิโรธก็ไม่ต้องกล่าวถึง หากจะปรากฏชัดแก่ผู้ปฏิบัติเอง เพราะศีลก็มีอยู่ สมาธิก็มีอยู่ ปัญญาก็มีอยู่ในกาย วาจา จิตนี้ ที่เรียกว่า อกาลิโก ของมีอยู่ทุกเมื่อ โอปนยิโก เมื่อผู้ปฏิบัติมาพิจารณาของที่มีอยู่ ปัจจตุตม์ จึงจะรู้เฉพาะตัว คือมาพิจารณากายอันนี้ให้เป็นของอสุภะ เปื่อยเน่า แดกพังลงไป ตามสภาพความจริงของ ภูตธาตุ ปุพฺพเหตุ ภูเตสุ ฐมฺเมสุ ในธรรมอันมาแต่เก่าก่อน สว่างโรยอยู่ทั้งกลางวันและกลางคืน ผู้มาปฏิบัติพิจารณาถึงรู้อุปมารูปเปรียบดังนี้

อันบุคคลผู้ทำนา ก็ต้องทำลงไปในพื้นที่ดิน ลุยตมลุยโคลนตากแดดกรำฝน จึงจะเห็นข้าวเปลือก ข้าวสาร ข้าวสุกมาได้ และได้บริโภคเต็มสบาย ก็ล้วนทำมาจากของมีอยู่ทั้งสิ้น ฉะนั้นใครปฏิบัติก็ฉนั้น เพราะ ศีล สมาธิ ปัญญา ก็มีอยู่ใน กาย วาจา จิต ของทุกคน ๆ